

Д. В. Желанов

ОСНОВНІ ВЕКТОРИ ЄВРОПЕЇЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Актуальність поданої статті полягає в необхідності й доцільності визначення базових напрямів європеїзації сучасної вищої освіти в Україні, що зумовлюються об'єктивними чинниками, пов'язаними з глобалізацією та євроінтеграцією всіх сфер сучасного суспільства, й які задекларовані в низці міжнародних документів щодо стратегічних напрямів європейської політики у галузі вищої освіти, що суттєво впливають на розвиток вищої освіти в Україні. Метою статті є аналіз сучасних напрямів європеїзації вітчизняної вищої освіти. Використано комплекс методів дослідження, а саме: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення для вивчення, зіставлення й узагальнення наукових та нормативних джерел із метою розгляду основних векторів європеїзації української вищої освіти. Розкрито конвергенцію ключових показників, які визначають вектори та сутність розвитку національної вищої освіти з європейськими показниками. З'ясовано, що такими показниками виступають ключові компетентності, зафіксовані в оновленій редакції ключових компетентностей для навчання впродовж життя та Рамці цифрової компетентності для громадян України (2021 р), що була розроблена на основі європейської концептуально-еталонної моделі цифрової компетентності для громадян, що містить чотири виміри: 1) сфери компетентностей; 2) назви і дескриптори компетентностей; 3) рівні володіння компетентностями; 4) знання, вміння, навички, що містить кожна компетентність. Висвітлено сучасні підходи до трактування якості вищої освіти як критерію європеїзації змісту вищої освіти, що акцентовані на аксіологічних аспектах вищої освіти, на зростанні свідомого ставлення до здобуття якісної освіти як базової європейської цінності у контексті культури якості вищої освіти. Розкрито студентоцентровані орієнтири та ціннісну спрямованість як перспективні напрями європеїзації української вищої освіти, що базуються на турботі про студентів, повазі до їх самобутності, принципі академічної культури, врахуванні індивідуальних якостей студента у межах побудови його індивідуальної освітньої траєкторії, набутті здобувачами вищої освіти певних конкурентних переваг, партнерській взаємодії зі студентами.

Ключові слова: європеїзація вищої освіти, конвергенція ключових показників, ключові компетентності для навчання впродовж життя, Рамка

цифрової компетентності для громадян України, культура якості вищої освіти, студентоцентрировані орієнтири вищої освіти.

Zhelanov D.V. The main vectors of europeanization of modern higher education in Ukraine. The relevance of this article lies in the necessity and expediency of determining the basic directions of Europeanization of modern higher education in Ukraine, due to objective factors associated with globalization and European integration of all spheres of modern society and which are declared in a number of international documents on strategic directions of European policy in the field of higher education, which have essential influence on the development of higher education in Ukraine. The purpose of the article is to analyze the directions of Europeanization of the domestic education. A complex of research methods was used, namely: analysis, synthesis, comparison, generalization for the study, comparison and generalization of scientific and regulatory sources in order to consider the main vectors of Europeanization of the Ukrainian higher education. The convergence of key indicators that determine the vectors and essence of the development of the national higher education with European indicators has been disclosed. It has been found out that such indicators are the key competencies recorded in the updated edition of key competencies for lifelong learning and the Digital Competence Framework for Citizens of Ukraine (2021), which was developed on the basis of the European conceptual reference model of digital competence for citizens, containing four measurements: 1) areas of competence 2) names and descriptors of competencies; 3) the level of competence proficiency; 4) knowledge, abilities, skills contained in each competence. Modern approaches to the interpretation of the quality of higher education as a criterion for the Europeanization of the content of higher education have been highlighted, they are focused on the axiological aspects of higher education, on the growth of a conscious attitude towards obtaining quality education as a basic European value in the context of the culture of quality in higher education. The student-centered orientation and value-based orientation have been disclosed as promising directions of Europeanization of the Ukrainian higher education, based on care for students, respect for their identity, theoretical culture, taking into account the individual qualities of a student within the framework of his individual educational trajectory, certain competitive advantages acquired by applicants for higher education, partner interaction with students.

Key words: Europeanization of higher education, convergence of key indicators, key competencies for lifelong learning, Digital competence framework for citizens of Ukraine, quality culture of higher education, student centering benchmarks of higher education.

Вступ. Європейська орієнтація сучасної вищої освіти детермінована процесами глобалізації та євроінтеграції всіх сфер сучасного життя, хоча

реалізація європейського напрямку розвитку нашого суспільства почалась з моменту підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (2014 р.).

Проте варто зазначити, що євроінтеграційні процеси саме в системі вищої освіти розпочалися значно раніше й були задекларовані в низці нормативно-правових документів, а саме: Великій Хартії університетів, яку підписали ректори 388 університетів Європи (Болонья, 1998); Всесвітній Декларації про Вищу освіту для ХХІ століття: підходи і практичні заходи (Конференція ЮНЕСКО, Париж, 1998 р.); Болонській декларації (Болонья, 1999), яку підписали представники 30 європейських країн і на якій була поставлена мета створення Європейського простору вищої освіти; Комюніке міністрів європейських країн з питань вищої освіти «На шляху до Європейського простору вищої освіти» (Прага, 2001), що поповнило європейську стратегію в галузі вищої освіти позицією «навчання упродовж життя»; Комюніке «Європейський простір вищої освіти – Реалізація цілей» (Берген, 2005 року), у якому було задекларовано приєднання України до Болонського процесу; Декларації про створення Європейського простору вищої освіти (Будапешт-Відень (2010 р.), на якій відбулося офіційне оголошення про створення європейського простору вищої освіти (Khoruzhyi, 2016). У зазначених нормативних документах було зафіксовано основні стратегічні напрями європейської політики у галузі вищої освіти, що суттєво впливають на розвиток вищої освіти в Україні.

Актуальні питання становлення сучасної європейської парадигми вищої освіти висвітлено в наукових студіях В. Андрущенка, А. Крамаренка, В. Кременя, В. Лугового, Є. Пінчука, С. Сисоевої, Г. Хоружого. Процеси глобалізації, інтернаціоналізації, розвитку європейського виміру освіти проаналізовані в роботах Н. Авшенюк, М. Згуровського, О. Огієнко, А. Сбруєвої та ін. Значний інтерес становлять праці Г. Хоружого, в яких розглянуто зміст вищої освіти європейського союзу, основні стратегії розвитку європейської вищої освіти, феномен академічної культури вищої освіти.

Відтак, ураховуючи європейської виміри вищої освіти, є доцільним проаналізувати певні напрями європеїзації вищої освіти в Україні.

Мета та завдання. *Метою статті* є аналіз сучасних напрямів європеїзації вітчизняної вищої освіти; *завданнями* – проаналізувати конвергенцію з європейськими країнами ключових показників вітчизняної вищої освіти; розглянути сучасні підходи до трактування якості вищої освіти; висвітлити студентоцентризований характер вітчизняної вищої освіти.

Методи дослідження: аналіз, синтез, порівняння, вивчення, зіставлення й узагальнення наукових та нормативних джерел із метою визначення провідних напрямів європеїзації вищої освіти в Україні.

Результати. Представимо перспективні напрями європеїзації вітчизняної вищої освіти.

Одним із таких напрямів є конвергенція з європейськими країнами ключових показників, які визначають вектори та сутність розвитку національної вищої освіти. Такими показниками є ключові компетентності. Оновлену редакцію ключових компетентностей для навчання впродовж життя, було схвалено 17 січня 2018 року в Європейському Парламенті та Раді (ЄС) (Pro osnovni kompetentsii dlia navchannia protiahom usoho zhyttia, 2018).

Вона містить такі складники, як-от: грамотність, компетентність у мовах; математична компетентність; компетенція в науці; компетенції в технології та інженерії; цифрова компетентність, особиста, соціальна та навчальна компетентність; громадянська компетентність; культурна обізнаність та самовираження, підприємницька компетентність.

Варто відзначити, що новими у цьому переліку були цифрова компетентність (впевнене, критичне і відповідальне використання та взаємодія з цифровими технологіями для навчання, професійної діяльності та участі у житті суспільства) та підприємницька компетентність (вміння планувати й управляти проєктами, які мають культурну, соціальну або комерційну цінність, що базується на навичках творчості, критичного мислення, ініціативності, наполегливості та вмінні співпрацювати) (Pro osnovni kompetentsii dlia navchannia protiahom usoho zhyttia, 2018).

Про актуальність цифрової компетентності свідчить факт запровадження Європейською комісією в 2016 році Рамки цифрової компетентності для громадян (DigComp 2.0: Digital Competence Framework for Citizens) (Vuorikari, Punie, Carretero, & Vanden Brande, 2016). Ця Рамка містить такі рівні: базовий користувач, незалежний користувач, професійний користувач й охоплює п'ять сфер цифрової компетентності: інформація та цифрова грамотність, комунікація та співробітництво, створення цифрового контенту, безпечність, вирішення проблем.

У 2017 році на конференції в Брюсселі було представлено її деталізований у дескриптори варіант під назвою «Рамка цифрової компетентності для громадян: вісім рівнів майстерності з прикладами використання» (DigComp 2.1: Digital Competence Framework for Citizens) (Carretero, Vuorikari, & Punie, 2017).

Цей європейський стратегічний документ 2.1 містить дескриптори з восьми рівнів майстерності й уявляє собою опис кожного рівня з відповідними знаннями, уміннями та навичками, описаними в одному дескрипторі для кожного рівня кожної компетентності, загалом – 168 дескрипторів (Carretero, Vuorikari, & Punie, 2017).

На основі європейської концептуально-еталонної моделі цифрової компетентності для громадян (Dig Comp 2.1. The Digital Competence Framework for Citizens) було розроблено Рамку цифрової компетентності для громадян України (2021 р).

Ця рамка містить чотири виміри: 1) *сфери компетентностей* (їх пропонується 6): С. 0 – основи комп'ютерної грамотності; С. 1 – інформаційна грамотність, уміння працювати з даними; С. 2 – створення цифрового контенту; С. 3 – комунікація та взаємодія у цифровому суспільстві; С. 4 – безпека у цифровому середовищі; С. 5 – розв'язання проблем у цифровому середовищі та навчання впродовж життя; 2) *назви і дескриптори компетентностей* (30 компетентностей); 3) *рівні володіння компетентностями* (базовий (А1, А2); середній (В1, В2); високий (С1, С2)) за критеріями: складність завдань, автономність роботи, пізнавальний домен; 4) *знання, вміння, навички, що містить кожна компетентність* (Opys ramky tsyfrovoy kompetentnosti dlia hromadian Ukrainy, 2021).

Отже базовими показниками вітчизняної вищої освіти, суголосними європейському виміру є ключові компетентності протягом життя, зокрема цифрова компетентність.

Щодо змісту освіти, критеріями його європеїзації є сучасні підходи до трактування якості вищої освіти.

Першу спробу міжнародної концептуалізації проблеми якості вищої освіти було здійснено у документі «Всесвітня Декларація про Вищу освіту для ХХІ століття: підходи і практичні заходи», яка була прийнята на конференції ЮНЕСКО восени 1998 року. У цьому документі якість вищої освіти презентована як ґрунтовна полівекторна стратегія, що охоплює всі її функції та види діяльності ЗВО, а саме: навчальні програми, наукові дослідження і стипендії, укомплектування кадрами, студентів, будівлі, матеріально-технічну базу, обладнання, роботу на благо суспільства й академічне середовище (Vsemirnaya deklaraciya o vy'sshem obrazovanii dlya XXI veka: podkhody` i prakticheskie mery`, 1998).

У Законі України «Про вищу освіту» (2014 р.) якість вищої освіти визначається як «відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг» (Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu», 2014)

Відоме тлумачення якості вищої освіти як «сукупності якостей особи з вищою освітою, що характеризує її компетентність, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість і обумовлює здатність задовольняти як особисті духовні та матеріальні потреби, так й потреби суспільства» (Entsyklopediia osvity, 2008).

Г. Хоружий увів до наукового обігу поняття «культура якості вищої освіти», що визначалось науковцем як «сукупність способів, цінностей, норм діяльності вищих закладів освіти, які забезпечують високу якість

функціонування, відповідність потребам і запитам суспільства, держави та прийнятим національним і міжнародним стандартам...» (Khoruzhyi, 2012).

Відтак, беручи до уваги окреслені наукові позиції, маємо констатувати, що в сучасному трактуванні показниками якості освіти у європейському вимірі є такі:

- відповідність результатів освіти потребам суспільства, тобто освіта, будучи одним із ґрунтовних соціальних інституцій суспільства працює у напрямі задоволення його потреб, що зумовлюють її зміст;
- задоволення суспільного попиту на компетентну, конкурентноспроможну на ринку праці особистість із сформованими навичками ХХІ століття (навчальні та інноваційні навички, вміння працювати з інформацією, життєві та кар'єрні навички);
- гармонізація соціальних норм і вимог до особистості, освітнього середовища й системи освіти, що передбачає відповідність вимог і норм у такій ієрархії: держава, ЗВО, особистість студента, що приходить в університет з певними очікуваннями (якщо освітній процес в університеті реалізує ці очікування, студент буде задоволений отриманою освітою, якщо – ні, він піде з університету розчарований, що певним чином деструктує особистість);

Таким чином, в сучасному трактуванні вищої освіти особливої ваги набувають аксіологічні аспекти вищої освіти, а також зростання свідомого ставлення до здобуття якісної освіти як базової європейської цінності. Перспективним напрямом європеїзації української вищої освіти є її студентоцентровані орієнтири та ціннісна спрямованість.

Розглянемо, які студентоцентровані виміри вищої освіти задекларовані в державних нормативно-правових документах.

У Законі України «Про вищу освіту» (2014 р.) (Стаття 1. Основні терміни та їх визначення) представлено терміни та їх дефініції, що відбивають студентоцентрованість вітчизняної вищої освіти, а саме: академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу; особа з особливими освітніми потребами – особа з інвалідністю, яка потребує додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти

У Статті 3. Державна політика у сфері вищої освіти зазначено, що ця політика ґрунтується на таких принципах: доступність вищої освіти; розширення можливостей для здобуття вищої освіти та освіти протягом життя; створення та забезпечення рівних умов доступу до вищої освіти; забезпечення осіб з особливими освітніми потребами спеціальним навчально реабілітаційним супроводом (Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu», 2014).

У Професійному стандарті на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» (2021 р.) у позиції «Загальні компетентності» серед 12 представлених компетентностей 5 мають студентоцентрований характер, а саме: володіння комунікативними навичками, здатність проявляти емпатію;

здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; здатність діяти на основі етичних міркувань; здатність проявляти толерантність й повагу до культурної різноманітності; здатність діяти соціально відповідально й свідомо.

У позиції «Опис трудових функцій» у характеристиці базової функції викладача ЗВО «Викладання та навчання» зазначається, що «освітній процес побудований на засадах студентоцентрованого, компетентнісно-діяльнісного, інтегративного підходів із застосуванням методів співпраці» (Profesiinyi standart na hrupu profesii «Vykladachi zakladiv vyshchoi osvity», 2021).

Отже, в останніх нормативних документах, що регламентують процес вищої освіти в Україні студентоцентризм задекларовано як її провідний стратегічний орієнтир та базова цінність, що цілком відповідає сучасним європейським вимірам.

На нашу думку, сутність студентоцентризму акумульовано в наступних позиціях:

- це сучасна філософія вищої освіти, що базується на турботі про студентів, повазі до їх самобутності;
- це модель вищої освіти, за якої студент з об'єкта перетворюється на суб'єкт освітньої діяльності;
- це принцип академічної культури, яка є суттєвою складовою загальної культури;
- це концентрація зусиль на врахуванні індивідуальних якостей студента у межах побудови його індивідуальної освітньої траєкторії;
- це новий рівень відповідальності ЗВО за створення умов, за яких вища освіта стає привабливою для студента;
- це набуття здобувачами вищої освіти певних конкурентних переваг;
- це партнерська взаємодія зі студентами, що передбачає стимулювання активного зворотнього зв'язку ;
- це розширення не тільки прав, але й обов'язків, відповідальності та самостійності студента (Studentotsentryzm u systemi zabezpechennia yakosti osvity v ekonomichnomu universyteti, 2016).

Обговорення. Синхронізація вимірів української вищої освіти з європейськими характеристиками стала суттєвою рисою вітчизняного освітнього простору, що активно дискутується в науці. Ми погоджуємося з думками науковців (Н. Авшенюк, О. Огієнко, А. Сбруєва, Г. Хоружий) щодо напрямів європеїзації вищої освіти в Україні. Це такі напрями, як-от: зближення та гармонізація систем вищої освіти в Європі у форматі створення Європейського простору вищої освіти; співпраця між закладами вищої освіти; академічна мобільність студентів та викладачів; розширення обміну інформацією та досвіду з питань вищої освіти країн-членів ЄС; сприяння привабливості вищої освіти для європейських студентів та студентів інших

країн; створення можливостей для отримання вищої освіти протягом життя; реалізація вищої освіти на основі дослідницької діяльності; підтримка системи дистанційного навчання; удосконалення системи управління освітою на засадах принципів децентралізації (тобто автономізації, що є управлінням на місцях) і диверсифікації (тобто різнобічності й різноспрямованості) (Khoruzhyi, 2016). Аналіз досліджень зазначених авторів дає підстави вважати що проблема європеїзації вітчизняної вищої освіти є складною та полівекторною. У поданій статті ми зосередили свою дослідницьку увагу лише на певних векторах європеїзації вітчизняної вищої освіти.

Висновок. З'ясовано, що суттєвим напрямом європеїзації вітчизняної вищої освіти є конвергенція ключових показників, які визначають вектори та сутність розвитку національної вищої освіти суголосно з європейськими показниками. Такими показниками вважаються ключові компетентності, зафіксовані в оновленій редакції ключових компетентностей для навчання впродовж життя та Рамці цифрової компетентності для громадян України (2021 р), що була розроблена на основі європейської концептуально-еталонної моделі цифрової компетентності для громадян, що містить чотири виміри: 1) сфери компетентностей; 2) назви і дескриптори компетентностей; 3) рівні володіння компетентностями; 4) знання, вміння, навички, що містить кожна компетентність. Суттєвим напрямом європеїзації вищої освіти є трактування якості вищої освіти як аксіологічного феномену, що узасаднюється на зростанні свідомого ставлення до здобуття якісної освіти як базової європейської цінності у контексті культури якості вищої освіти. Перспективним напрямом європеїзації української вищої освіти є впровадження студентоцентрованої стратегії вищої освіти. Проте у межах цієї статті ми не мали можливості розглянути всі вектори європеїзації сучасної вищої освіти, подальшого вивчення потребує аспект освіти впродовж життя; проблема академічної мобільності студентів та викладачів; питання привабливості вищої освіти для європейських студентів та студентів інших країн; реалізація вищої освіти на основі дослідницької діяльності.

ЛІТУРАТУРА:

- Carretero S., Vuorikari R., Punie Y. DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use. Luxembourg, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017, P. 48.
- Vuorikari R., Punie Y., Carretero S., Vanden Brande G.. DigComp 2.0: The Digital Competence Framework for Citizens. Update Phase 1: The Conceptual Reference Model. Luxembourg, Luxembourg Publication Office of the European Union. EUR 27948 EN. doi:10.2791/11517/, 2016, P. 44.
- Всемирная декларация о высшем образовании для XXI века: подходы и практические меры. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.sde.ru/files/t/pdf/5.pdf>.

- Енциклопедія освіти / гол. ред. В. Кремень. К. : Юрінком Інтер, 2008. 1036 с.
- Закон України «Про вищу освіту». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/vnz/reform/41966>
- Опис рамки цифрової компетентності для громадян України. Міністерство цифрової трансформації України. Цифрова освіта. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://thedigital.gov.ua>
- Про основні компетенції для навчання протягом усього життя: Рекомендація № 2006/962/ЄС Європейського Парламенту та Ради (ЄС). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_975
- Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти»: Наказ мінекономіки від 23.03.2021 р. №610. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua> › pto › standarty › 2021/03/25
- Студентоцентризм у системі забезпечення якості освіти в економічному університеті: зб. матеріалів Всеукр. наук.-метод. конф. за міжнар. участю, Київ, 2-3 берез. 2016 р. 434 с.
- Хоружий Г. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти : монографія. Тернопіль. Навч. книга «Богдан», 2012. 320 с.
- Хоружий Г. Ф. Європейська політика вищої освіти : монографія. Полтава : Дивосвіт, 2016. 384 с.

REFERENCES:

- Carretero S., Vuorikari R., & Punie Y. (2017) *DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use*. Luxembourg, Luxembourg: Publications Office of the European Union. p. 48.
- Vuorikari R., Punie Y., Carretero S., & Vanden Brande G. *DigComp 2.0: The Digital Competence Framework for Citizens. Update Phase 1: The Conceptual Reference Model*. Luxembourg, Luxembourg: Publication Office of the European Union. EUR 27948 EN. doi:10.2791/11517/, 2016, p. 44.
- Vsemirnaya deklaraciya o vysshem obrazovanii dlya XXI veka: podkhody i prakticheskie mery. (1998). [World Declaration on Higher Education for the 21st Century: Approaches and Practical Measures]. Retrieved from <http://www.sde.ru/files/t/pdf/5.pdf> (in Russian).
- Kremen, V. (Ed.). *Entsyklopediia osvity*. (2008). [Encyclopedia of Education]. Kyiv: Yurinkom Inter (in Ukrainian).
- Law of Ukraine «On Higher Education» (2014). *Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu»*. Retrieved from <http://osvita.ua/vnz/reform/41966>. <http://sum.in.ua/s/lider> (in Ukrainian).
- Opys ramky tsyfrovoi kompetentnosti dlia hromadian Ukrainy. Ministerstvo tsyfrovoi transformatsii Ukrainy. (2021). [Description of the framework of digital competence for the citizens of Ukraine. Ministry of Digital Transformation of Ukraine]. Tsyfrova osvita. Retrieved from <https://thedigital.gov.ua> (in Ukrainian).
- IeS Yevropeiskoho Parlamentu ta Rady (IeS). *Pro osnovni kompetentsii dlia navchannia protiahom usoho zhyttia: Rekomendatsiia № 2006/962/*. (2018). [On the main competencies for lifelong learning, Recommendation No. 2006/962 / EU of the European Parliament and of the Council of the EU]. Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_975 (in Ukrainian).
- Profesiyni standart na hrupu profesii «Vykladachi zakladiv vyshchoi osvity»: *Nakaz minekonomiky vid 23.03.2021 r. №610*. (2021). [Professional standard for the group of professions «Teachers of higher education institutions»: Order of the Ministry of Economy dated March 23, 2021 №610]. Retrieved from <https://mon.gov.ua> › pto › standarty › 2021/03/25 (in Ukrainian).
- Studentotsentryzm u systemi zabezpechennia yakosti osvity v ekonomichnomu universyteti (2016). [Student-centeredness in the system of quality assurance of education at the

- University of Economics]. *Proceedings of the All-Ukrainian scientific and methodological seminar with international participation*. Kyiv: KHEY (in Ukrainian).
- Khoruzhyi, H. F. (2012). *Akademichna kultura: tsinnosti ta pryntsypy vyshchoi osvity: monohrafiia* [Academic culture: values and principles of higher education: monograph]. Ternopil: Navch. knyha «Bohdan» (in Ukrainian).
- Khoruzhyi, H. F. (2016). *Yevropeiska polityka vyshchoi osvity* [European higher education policy]. Poltava: Dyvosvit. (in Ukrainian).

Інформація про автора:

Желанов Дмитро Володимирович

ORCID: [http://orcid.org/0000-0002-](http://orcid.org/0000-0002-9017-6960)

9017-6960, аспірант кафедри освітології та інноваційної педагогіки, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, вул. Валентинівська, 2, Харків, Україна, 61000.

e-mail: zhdv91@gmail.com

Information about the authors:

Zhelanov Dmytro Volodymyrovych

ORCID: [http://orcid.org/0000-0002-](http://orcid.org/0000-0002-9017-6960)

9017-6960, Postgraduate student of the Department of Education and innovation pedagogy, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Ukraine, Kharkiv, Street Valentynivska, 2, 61000.

e-mail: zhdv91@gmail.com

Цитуйте цю статтю як: Желанов Д. В. Основні вектори європеїзації сучасної вищої освіти в Україні. *Теорія та методика навчання та виховання*. 2021. № 50. С.55-64.

DOI: 10.34142/23128046.2021.50.05

Дата надходження статті до редакції: 12.04.2021 р.

Стаття прийнята до друку: 27.04.2021р.